

Educația Financiară prin reglementare?

Sergiu Oprescu
Președinte Consiliul Director ARB

6.06.2016

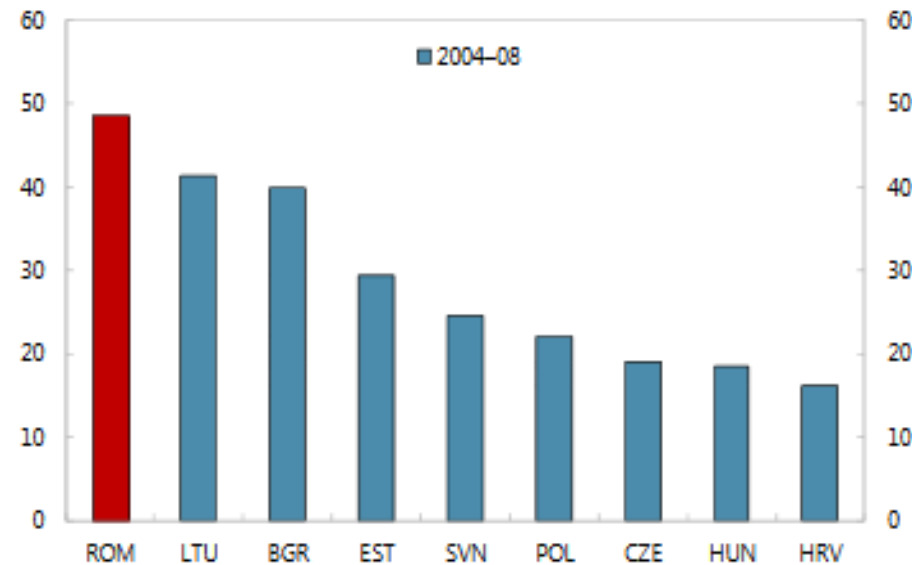
- ▶ **I. Situația actuală**
- ▶ **II. Tendințe în creșterea nivelului de educație financiară în ultimii 5 ani**

Platforma de Educație Financiară

- Inițiativa public - privată Platforma de Educație Financiară, care a demarat în luna ianuarie 2016, este realizată prin implicarea stakeholderilor întregii piețe financiare.
- Platforma de educație financiară urmărește creșterea nivelului de educație financiară și intensificarea gradului de diseminare a rezultatelor prin intermediul programelor.
- Proiectul a fost prezentat de ARB la nivelul Federației Bancare Europene, România putând fi transformată într-un best practice la nivel european.

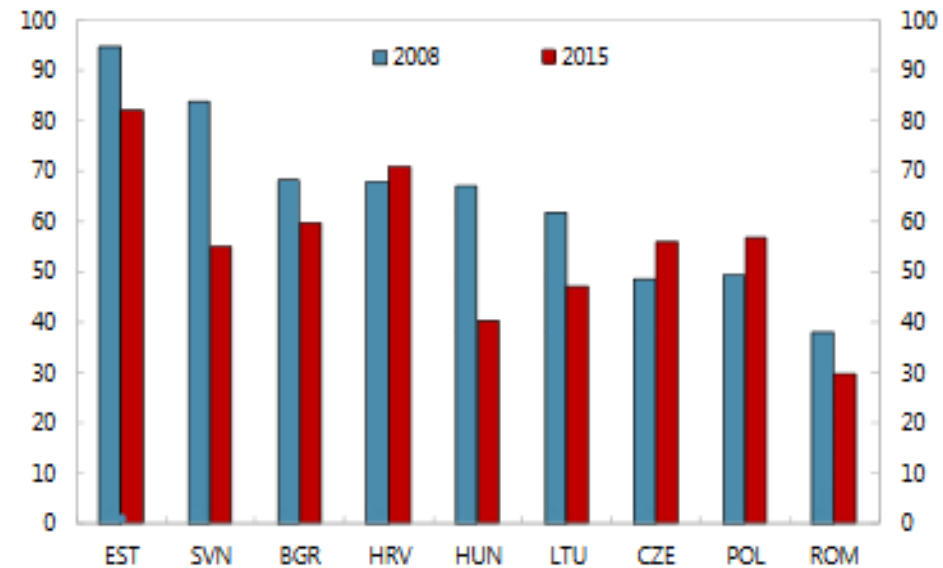
I. Creditarea

Private Sector Credit Average Annual Change in Selected European Countries (Percent)

Sources: Haver Analytics; and IMF staff estimates.

Private Sector Credit in Selected European Countries (Percent of GDP)

Sources: Haver Analytics; and IMF staff estimates.

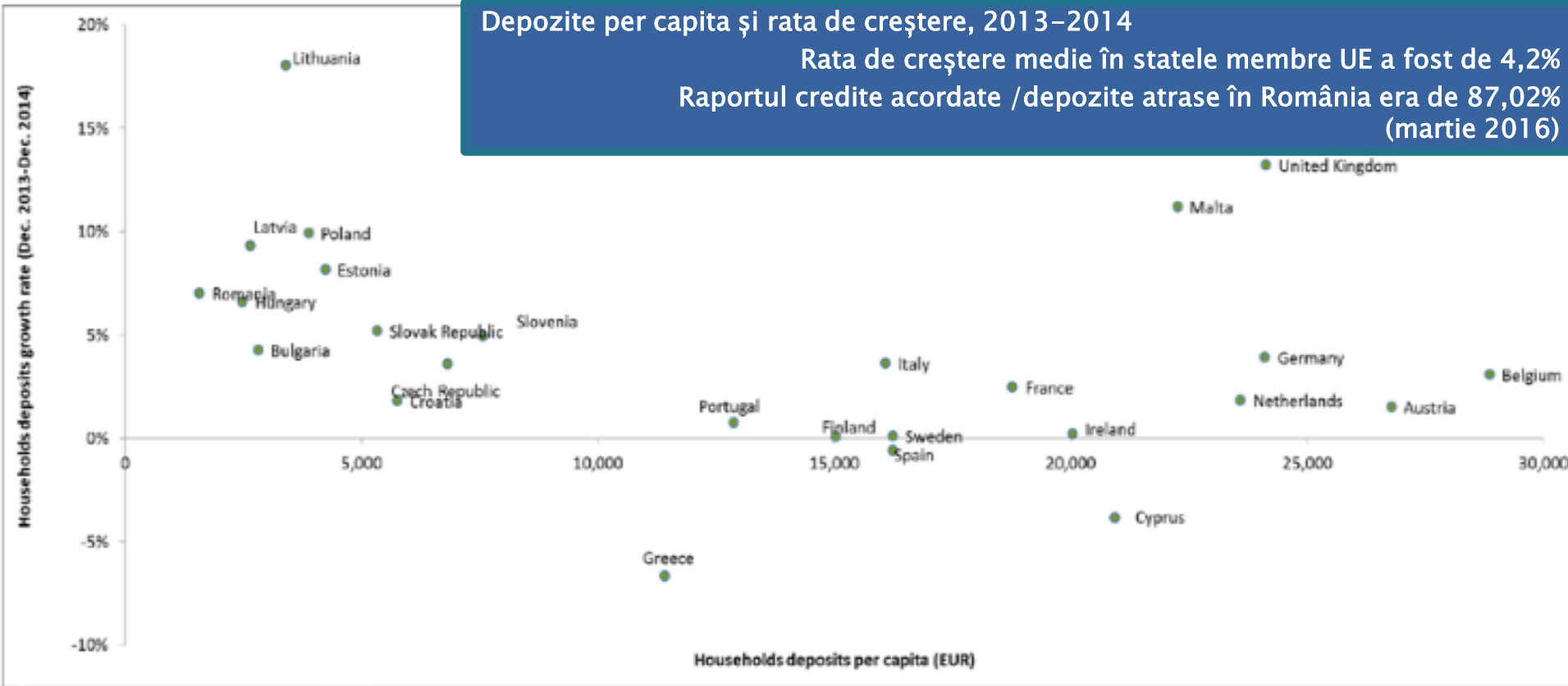
Creditul neguvernamental a crescut cu o rată medie anuală de peste 40 %, în perioada 2004 – 2008, ceea ce a condus aproape la o triplare a raportului acestuia în PIB, se arată în Raportul FMI pentru România, mai 2016.

În pofida celei mai rapide expansiuni din regiune, nivelul de intermediere financiară în România a rămas unul dintre cele mai scăzute din UE.

Economisirea

Depozite per capita și rata de creștere, 2013–2014
 Rata de creștere medie în statele membre UE a fost de 4,2%
 Raportul credite acordate /depozite atrase în România era de 87,02%
 (martie 2016)

Source: ECB Data Warehouse and World Bank (for population)

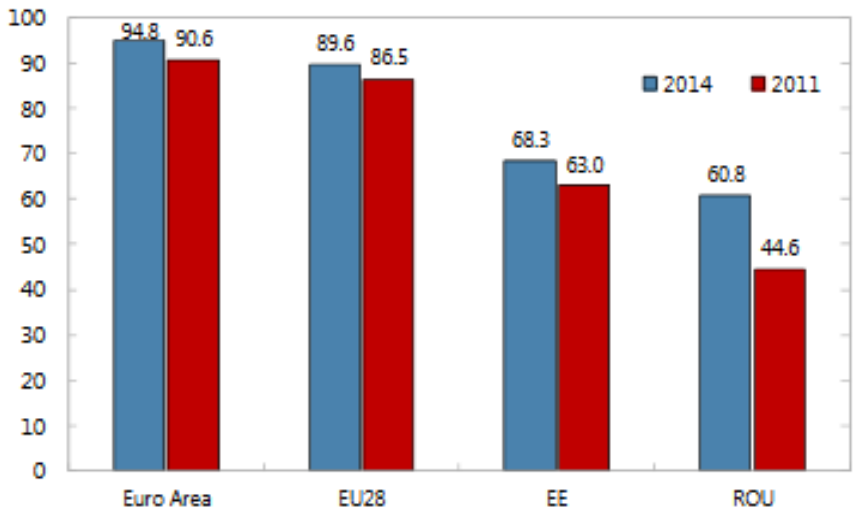
Sursa: EBA CONSUMER TRENDS REPORT 2015

Incluziunea financiară

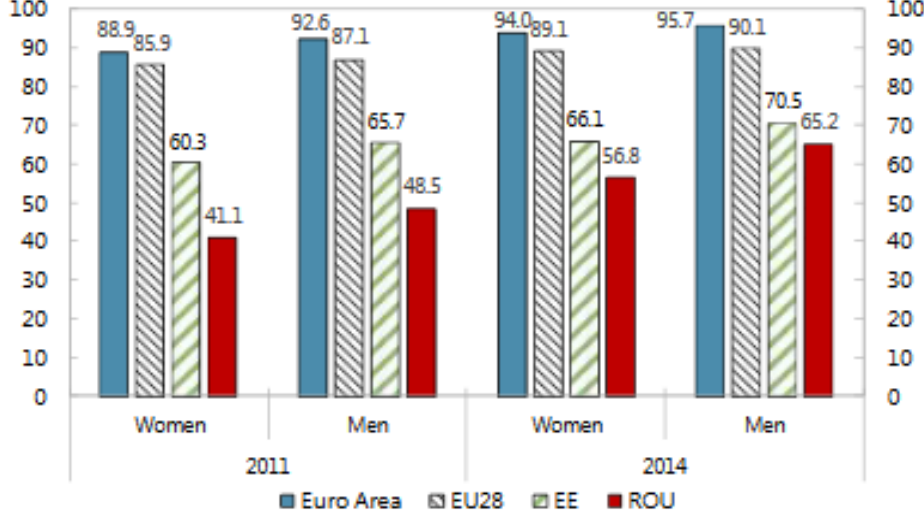

- ▶ În România, ponderea adulților cu conturi bancare a crescut la peste 60% în 2014, în timp ce media statelor UE este de 89,6%.

Adults with Accounts at a Financial Institution
(Percent of 15y+)

Adults with Accounts at a Financial Institution
(Percent of 15y+)

Note: EU28 is a simple average of 28 EU member states. EE is a simple average of ALB, BGR, BIH, BLR, CZE, EST, HRV, HUN, KOS, LTU, LVA, MDA, MKD, MNE, POL, ROU, RUS, SRB, SVK, SVN, TUR and UKR.
Source: World Bank Global Financial Inclusion (Global Findex) database.

Sursa: Raportul FMI pentru România, mai 2016

II. Tendințe în creșterea nivelului de educație financiară în ultimii 5 ani

Studiul Educația Financiară se adresează întregii piețe financiare

- ▶ GfK România a realizat cercetarea de piață "Educație financiară,, la solicitarea Asociației Române a Băncilor, datele relevate în studiul din 2016 fiind comparabile cu cele incluse în cercetarea de piață din anul 2011;
- ▶ Mărimea eșantionului este de 1.022 respondenți, interviurile fiind realizate telefonic în perioada 25 aprilie – 3 mai 2016;
- ▶ Potrivit cercetării de piață "Educație financiară" realizată de GfK România în luna mai 2016, deținerea, intenția, dar și cunoașterea produselor financiare au crescut în ultimii cinci ani;
- ▶ Produsele financiare cele mai utilizate și cunoscute la nivel național sunt cardurile de debit, asigurările de bunuri, contul curent, iar cele mai dorite sunt asigurările de bunuri și de viață, accident sau sănătate;
- ▶ Deși dețin produse precum depozit la termen sau cont de economii, credit, contribuție la pensia obligatorie administrată privat sau investiții în acțiuni, obligațiuni, fonduri de investiții, mai puțin de jumătate dintre ei cunosc la un nivel ridicat aceste produse;
 - ▶ Mobile banking, internet banking și cardul de debit sunt cele mai familiare pentru utilizatorii lor, dar chiar și aceste produse sunt folosite de multe persoane care declară ca nu prea le cunosc (aproximativ 1/3).

Studiul Educația Financiară

- ▶ În 2016, interesul pentru produsele bancare a crescut: doar 30% din respondenți spun că nu caută deloc să se informeze despre produsele bancare (comparativ cu 42% în 2011). În același timp, a crescut numărul celor care vor să se mențină în permanență informați despre aceste subiecte (25% comparativ cu 20% în 2011).
- ▶ Cunoașterea termenilor financiari legați de produsele de finanțare a rămas relativ constantă, comparativ cu 2011. Pe de altă parte, cunoașterea ordinelor de plată a crescut, probabil pe baza creșterii utilizării Internet bankingului. A crescut ușor și cunoașterea pentru termeni precum perioada de grație, depozit la termen și scoring.
- ▶ A crescut semnificativ utilizarea tuturor canalelor de informare despre teme financiare, mai puțin urmărirea la TV a emisiunilor cu subiecte financiare care este totuși în top 3 canale de informare.
- ▶ A crescut percepția privind reponsabilitatea instituțiilor în legătura cu educarea populației în domeniul financiar. Școala, în special la nivel de liceu și facultate, este considerată instituția cea mai responsabilă de educare, iar această percepție a crescut comparativ cu 2011 (de la 53% la 79%).

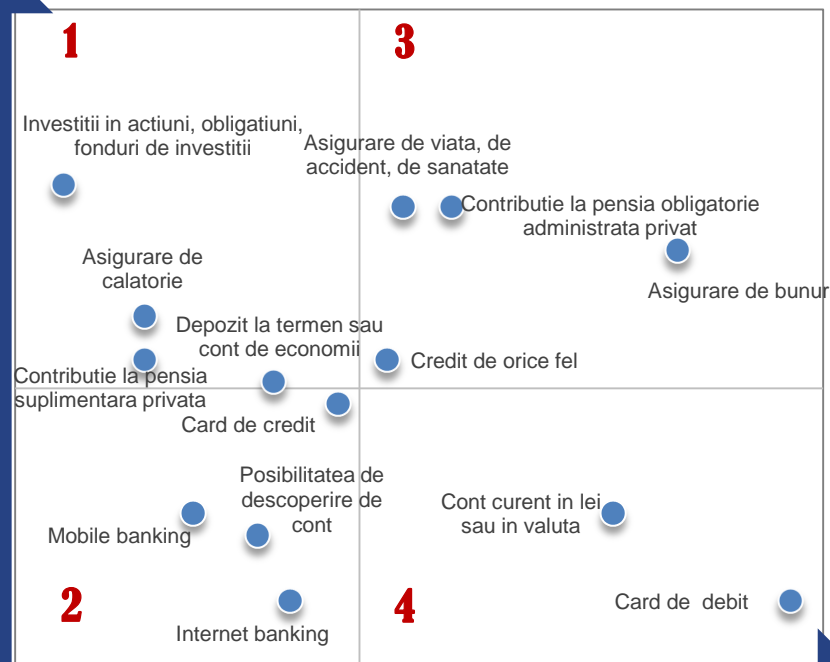
Recomandări privind obiectivul acțiunilor de educare, pe categorie de produs

OBIECTIVE

- 1. Sprijinirea deciziei de achiziție** → interesul este ridicat și este nevoie de o informare mai detaliată din punct de vedere al caracteristicilor care să ajute consumatorul să decidă dacă și ce produse să contracteze. Pentru produsele de economii este nevoie și de stimularea comportamentului de economisire;
- 2. Creșterea interesului pentru produs** → unde deținerea este mai scăzută,
- 3. Prevenirea problemelor în utilizare, care apar din lipsa sau neînțelegerea unor informații** → Pentru produse deja deținute, informarea trebuie să îi ajute să folosească produsul în avantajul lor, evitând astfel costurile sau problemele neașteptate.
- 4. Creșterea utilizării curente și diversificarea situațiilor de utilizare** → Informare privind posibilitățile de utilizare și beneficiile lor: de exemplu motivarea de a folosi cardul pentru a plăti în magazine.

Interes

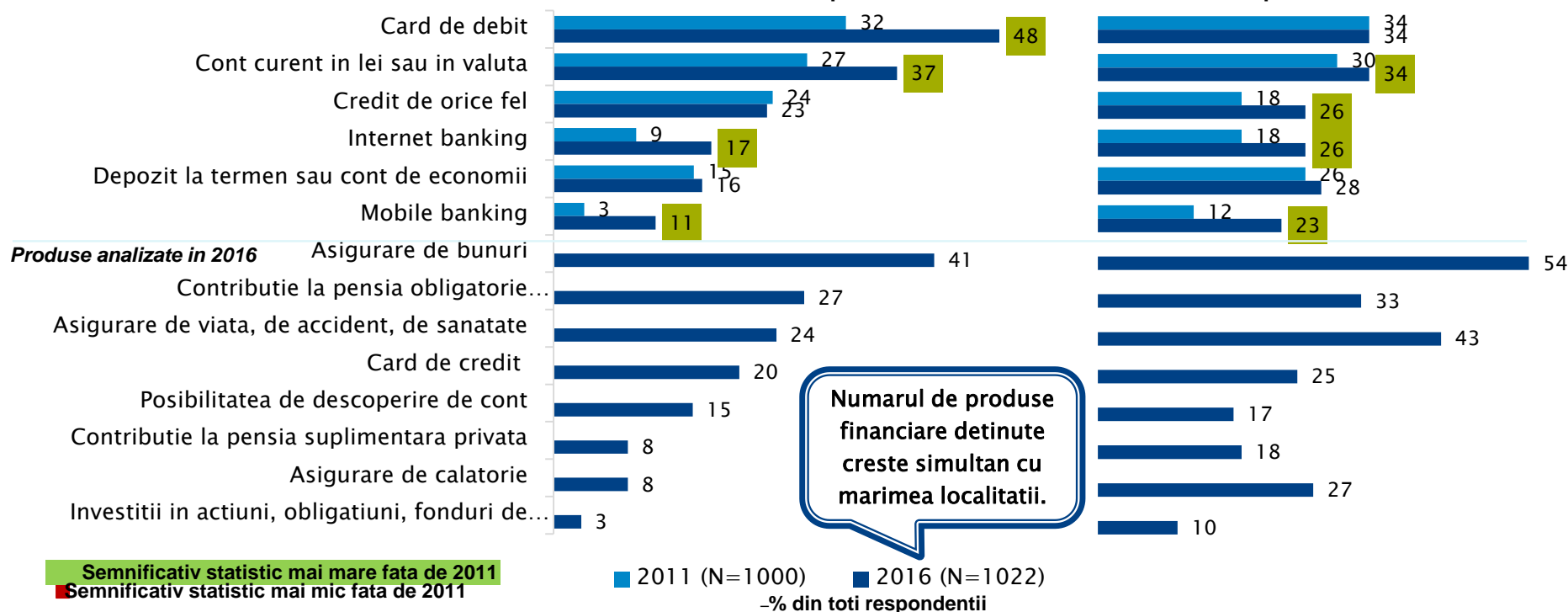
Deținute

Produsele bancare deținute și intenția de achiziție în viitor

Produse deținute în prezent

Intenție de cumpărare în următorii 3 ani

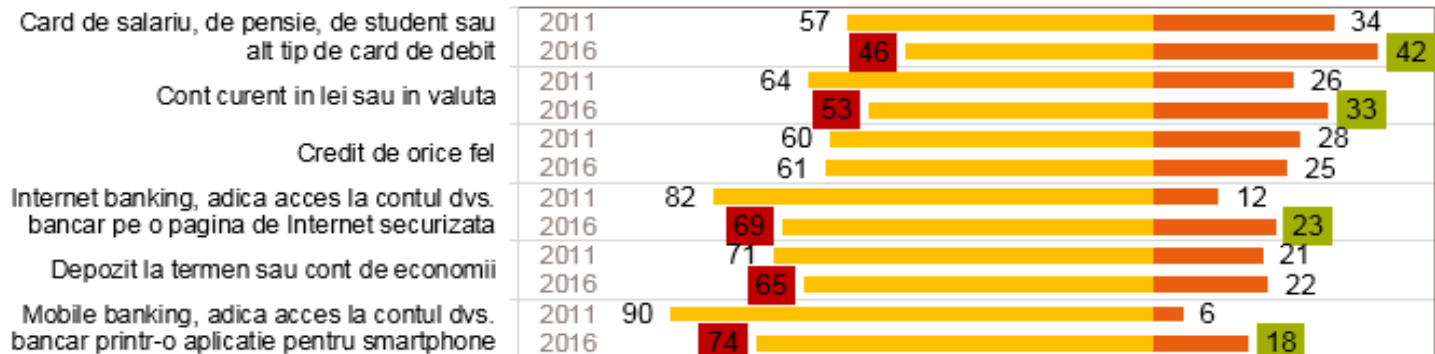
Baza: toată populația (N=), %

Va rog să îmi spuneți pe care dintre acestea le folosiți în prezent, dumneavoastră personal, nu un alt membru al familiei dumneavoastră? – Răspuns multiplu, asistat

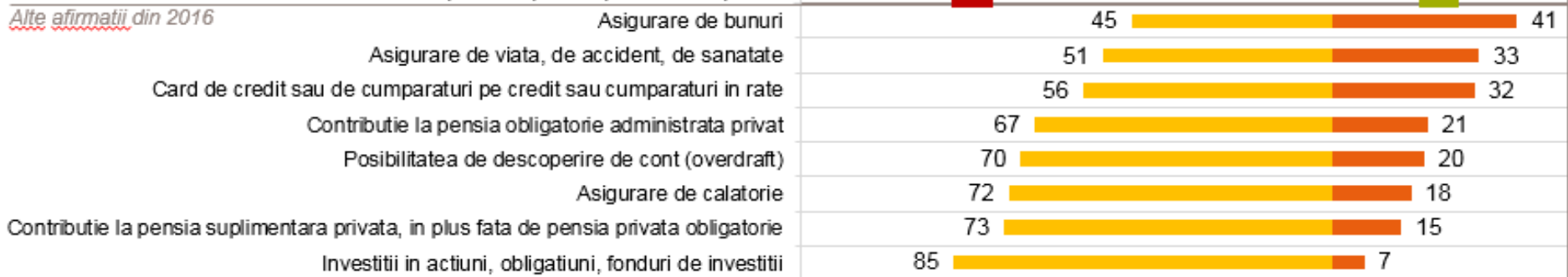
Gândindu-vă la următorii 3 ani, ce produse și servicii financiare intenționați să contractați, indiferent de la care bancă sau instituție financiară? – Răspuns multiplu, asistat

GFK România, mai 2016, Educație Financiară

Gradul declarat de cunoaștere a produselor bancare de către întreaga populație

Alte afirmatii din 2016

■ Semnificativ statistic mai mare fata de 2011

■ Semnificativ statistic mai mic fata de 2011

Baza: toata populatia (N=), %

■ Cunoastere scazuta (0-49%) ■ Cunoastere ridicata (70-100%)

2011 (N=1000)

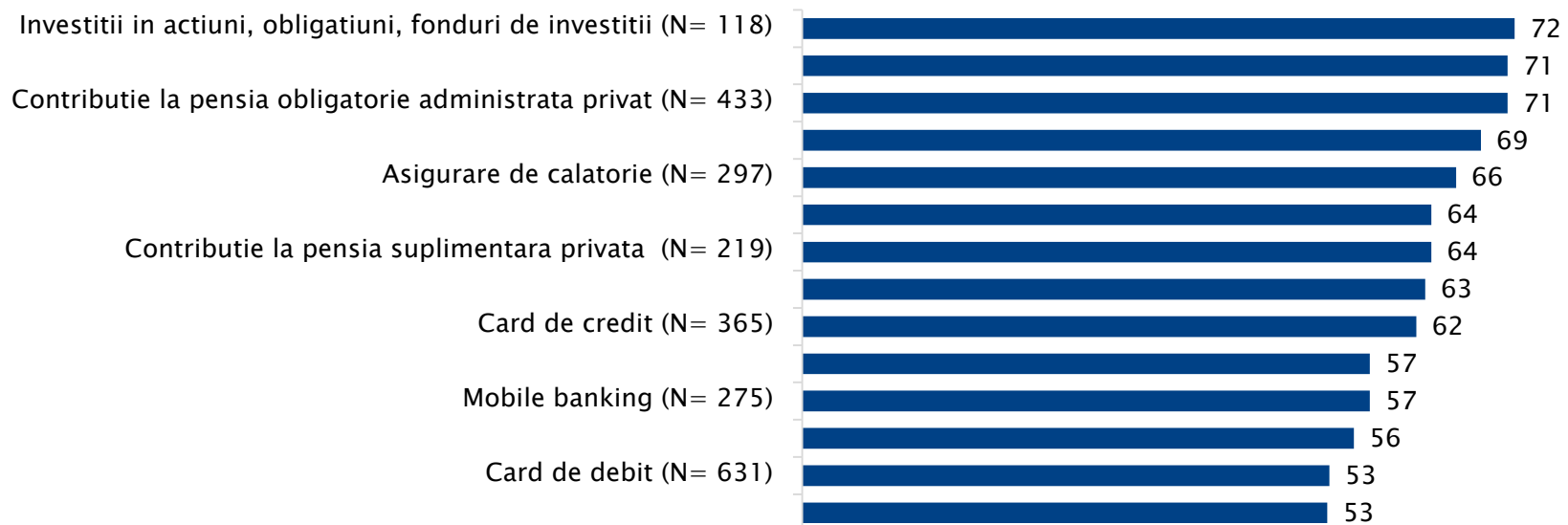
2016 (N=1022)

% din toti respondenti

Va voi citi o lista cu mai multe produse si servicii financiare si pentru fiecare in parte va rog sa va ganditi si sa imi spuneti cat de multe stiti despre acest produs.

– Raspuns unic, asistat

Nevoia de informații pentru produsele financiare deținute sau pentru cele pentru care există intenția de contractare

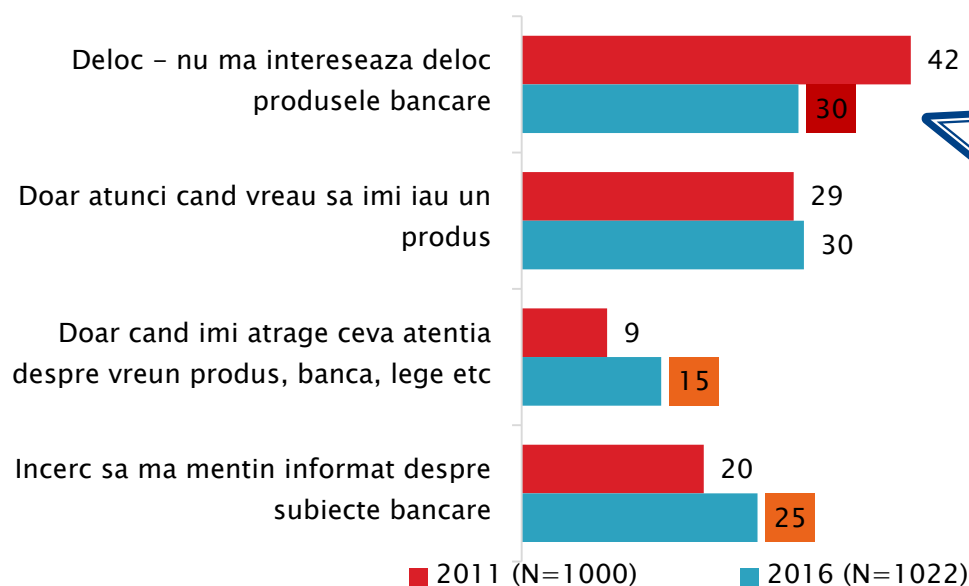

% din respondentii care folosesc un anumit produs financiar sau intentioneaza

Baza: cei care folosesc un anumit produs financiar sau intentioneaza (N=), %

Pentru care din urmatoarele produse/servicii sau termeni financiari simtiti nevoia sa primiti mai multe informatii? - Produse financiare (Da). – Raspuns multiplu, asistat

Existența obiceiului de a se informa cu privire la produsele bancare

Cei care nu sunt interesati de produse bancare sunt in special persoanele nebancaizate, non-utilizatoare de asigurari sau non-utilizatoare de pensie privata suplimentara.

■ Semnificativ statistic mai mare fata de 2011
■ Semnificativ statistic mai mic fata de 2011

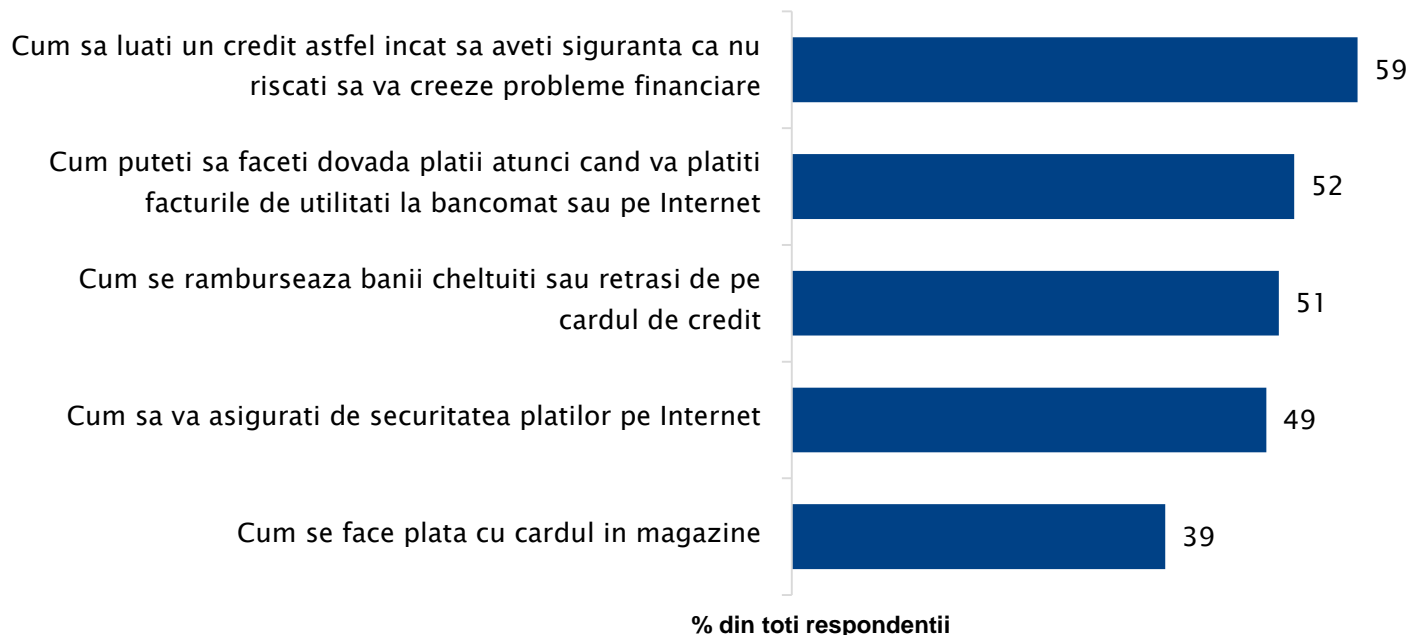
% din toti respondentii

Baza: toata populatia (N=), %

In ce masura suntati sa va informati cu privire la felul in care functioneaza in general produsele bancare, termenii bancari, sau diferite aspecte elementare ale domeniului bancar? - Raspunsuri multiple

GfK Romania, mai 2016, Educatie Financiara

Nevoia de informații în legătură cu diverse servicii financiare

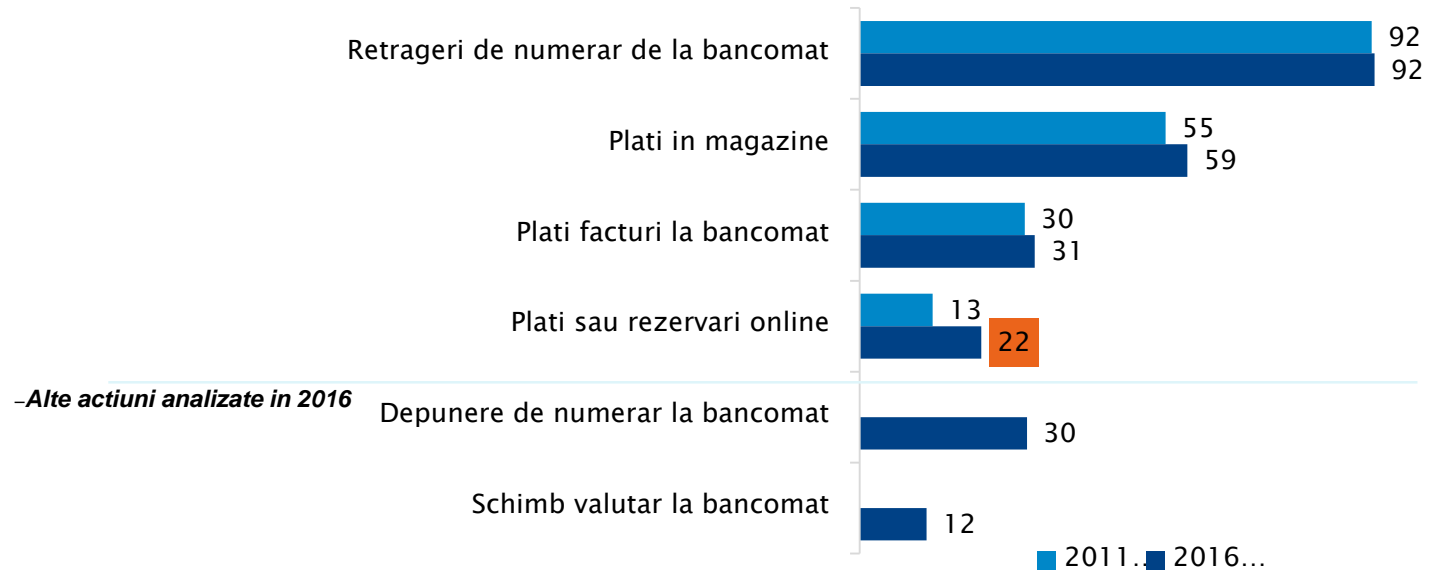

- ▶ Baza: toata populatia (N=1022), %
- ▶ Pentru care dintre urmatoarele produse/servicii sau termeni financiari simtiti nevoia sa primiti mai multe informatii? - Diverse (Da).- Raspuns multiplu, asistat
- ▶ GfK Romania, mai 2016, Educatie Financiara

Comportamentul de utilizare al cardurilor

Cardul a fost folosit în special pentru retragerea de numerar de la bancomat, iar plățile și rezervările online cu ajutorul cardului au crescut semnificativ comparativ cu 2011.

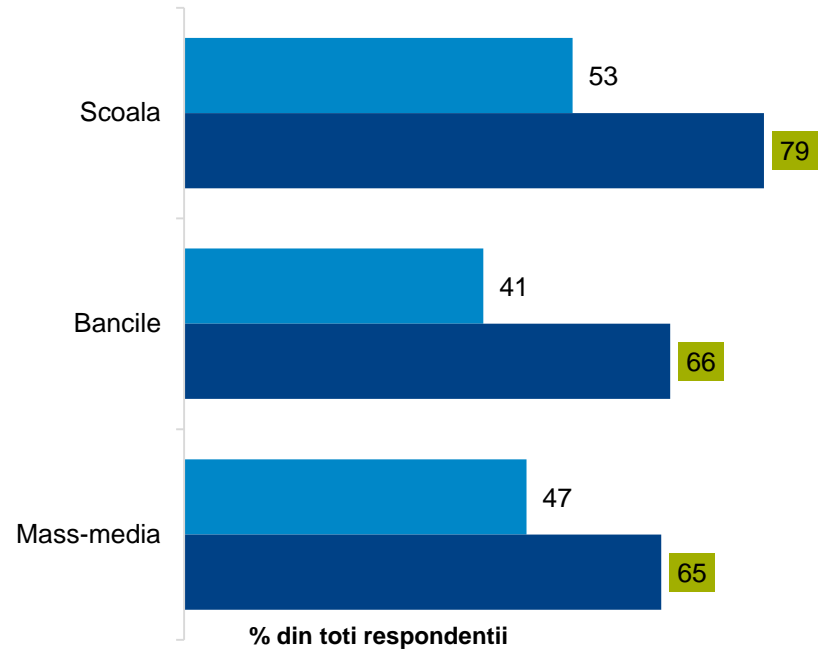
% din respondentii care detin un card de debit/credit

■ Semnificativ statistic mai mare fata de 2011
 ■ Semnificativ statistic mai mic fata de 2011

Baza: cei care detin un card de debit/credit (N=), %

Va rog sa imi spuneti care sunt modalitatile in care dumneavoastra personal ati folosit cardul sau cardurile bancare in ultimele 6 luni? – Raspuns multiplu, asistat

Percepția privind responsabilitatea instituțiilor cu privire la educarea populației în domeniul financiar

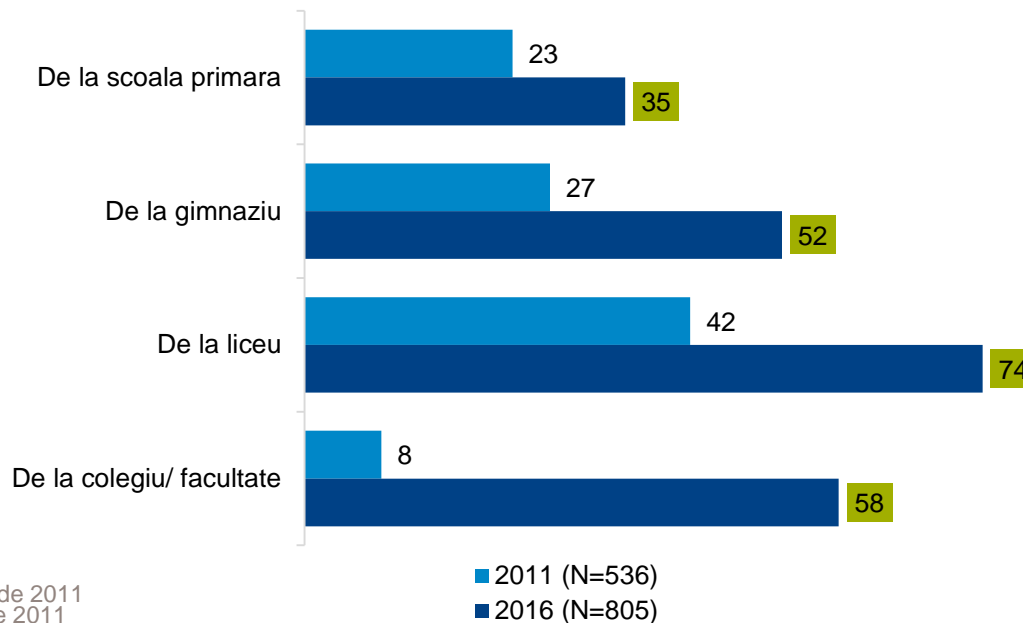
■ Semnificativ statistic mai mare fata de 2011
■ Semnificativ statistic mai mic fata de 2011

■ 2011 (N=1000)
■ 2016 (N=1022)

Baza: toata populatia (N=), %

Va rog sa va ganditi la educarea populatiei cu privire la aspectele financiare. Care institutii considerati ca ar trebui sa fie responsabile cu educarea populatiei in ceea ce priveste finantele? – Raspuns multiplu, asistat

Percepția privind responsabilitatea școlii cu privire la educarea populației în domeniul financiar

% din respondentii care considera școala responsabilă de educația financiară

Baza: cei care considera școala responsabilă de educația financiară (N=), %

Ați spus că școala ar trebui să fie responsabilă cu educarea populației în ceea ce privește finanțele. De la ce ciclu de învățământ ar trebui făcută această educație?

– Raspuns multiplu, asistat

Vă mulțumesc!